

*Виктор
Кәакәасқыр*

СКӘЫЦШРАТЦЛА

Апхәынтшәкәтыжырта
Акәа 2012

ББК 84(5Абх)6–5
Кә 22

Виктор Кәакәасқыр. СҚӘЫПШРА ТҶЛА.
Апқұынтшәкәтыжырта, Ақәа 2012. – 108 д.

Автор икнытә

*Алитература ажәфән аҕака зеггы ырызхоит атыңқәа. Еизыу еи-
цәоу акәзар, ахаанггы инҕәазом. Хьаада, гәтҕыхада азәггы акггы изыр-
ҕиазом. Сарггы схьаақәа, сыгәтҕыхақәа зныңшуа сажәеинраалақәа
рыхәтәк аңхьаф идызгалоит. Уртҕ иахьынзасықәҕиаз – уи даеа усуп.
Бзиарас икоу, аңхьаф ахаан дузжъазом; ңсыңхак ухазар – еразнак
игәеитҕоит.*

© Виктор Кәакәасқыр, 2012

СҚӘЫПШРАТЦЛА

Абри атцла иадыруеит сымаза,
Сқәыпшра агәалашәар иччоит,
Уи амцан рацхьаза, рацхьаза...
Исгәалашәар – сқьышәқәа былугеит!..

Сы́кам шы́та анкьеипш сычкәынза,
Аха уи атцлахь есқьынагь сеихоит.
Еитцнахугеит иаргьы анапы наза,
Сбара ишазхьаауагьы збоит.

Угылаз сқәыпшра тцла, гәышьяза,
Уахьгылоу саргьы слашоит.
Цабыргуп, умцан шы́та башаза,
Исцәызхьоу қаруақәак сыкәшәоит.

* * *

Ашықәсқәа, сқәыпшра мтазырсыз,
Еиқәтәамашь назаза шәыпша?

Аҗара аңшатлакә шысхысыз,
Асаркыаҗны исанаҗәоит сыңшра!

Сазхәыцуам шыта шаҗа схытдыз,
Инхамашь итцеггы сылша?
Хымҗа-цъымшыа сымшқәа инысхыз,
Иубамашь срыхьтцәыуом, сашья!

Бзиабарак, сгәатца ианырыз,
Иасымтеит сзыркьалоз аңша,
Ишәартоу аңҗақәа сахьрырыз,
Исыцын сдоуха есымша.

Дшәартоуп згәыграқәа зцәызыз,
Аха истоит уи афыза аңшыа.
Пҗеи-фыртыни ирылцыз,
Иазмырхәаз аамта ахыңша!

* * *

Дунеи ссирын сыбла ихгылаз,
Ихааза сабылуан мцак.
Напы затцәын сара исымаз,
Арахь исҗалашон җ-тцәак.

Насың лашан сыңсы җызхыз,
Исызтодаз цъара грак,

Исгәалашәом ҫ-тәак шҫысхыз,
Иччо игылан сҫацхьа тлак.

* * *

Амра сыччацшыны снаҫшәеит,
Ашыжь ашыацраҫны сызит,
Азазеи сареи ҳазхара ҳаччеит, –
Сара ақәра ду ныстцит!

Ашыацраҫ ҫацхьа сеикәацхеит,
Сзыҫшәаз амрагы шытытцит,
Итҫегы ацстазаара сгәацхеит,
Аха сыччацшыи азазеи еицрытцит!

* * *

Схәыцрақәа наҫ ицсаҫеит,
Исызцәыртцит исхаштхьаз гәалак,
Сабацои? Шьта сымҫахҫеит
Итцәыуоит саатцраҫ жәеинраалак.

Узхәыцра ақәеипш исыхҫеит,
Ушааиуаз атҫ уеалак.
Уаха схьаа уахсырҫеит,
Уавоуп сгәаатцра уеавак.

Исхарои, ацстазаара саҫеит,
Ианыхәеит зны сынасыц чарак.

Сангыла – ҫапхҫа сыблаҕеит,
Ишахәоз сгәы кадыць цсшьарак.

Сишь, сгәала ацсы азеит,
Иҫналоит суадахьгы пхарак,
Атцхи сгәи еилазеит,
Ашәала зеггы ихаркарап!

* * *

Сара – сызтаара дыргоуп,
Сызустоу атак катцазам,
Азәы есқынгы дзыргоуп,
Мхатцәк ақашь иацсазам!

Санхәыцуа – сашәа цсҫыхгоуп,
Сымҫа шыаҕастала игам.
Зны-зынла адунеи цстыхгоуп,
Ирацәоуп араҕа еилыргам!

Сыхьз хәык ахь ихәныгоуп,
Зны ирхәоит акы сшацсам,
Аха ауаҫра бҫеитцыхгоуп,
Еихау амалгы стәхзам.

Сара – сызтаара дыргоуп,
Сызустоу атак катцазам.

Азэы ескынагы дзыргоуп.
Мхатцэк ақашь иацсазам!

* * *

Уеитцамтэын, афыза, гғағла,
Апстазаара убасгы ихъантоуп,
Ицхауеит ахауагы шхамла,
Афстаа адгыл дадоуп!

Ихнамкааит ацэымтра хабла,
Уи зегы иреицдоуп,
Афстаа азы иршуеит қабла,
Ашьяцра мыцхэы ииатдоуп.

Ирыцхауп ауаатэыфса хажэла,
Амацаз акырынтэ хныртдоуп.
Аиаша гғағла ханажэла,
Ацъныш – дхэынтқаруп, дынцдоуп!

Уеитцамтэын, афыза, гғағла,
Издыруеит, агэызианра хъантоуп.
Хақаз уеизгы қалалла,
Зны-зынла уи ала хахьчоуп!

* * *

Ирывтаршэым сышьхақэа птацкгы,
Сыжэфан алакытқақэа цқьоуп.

Ах, ега ашәакәа схәаргы,
Сыдгыл агәалакәа рацәоуп!

Исыхәапшуам иара аеыргәааны,
Иразуп есымша, избац ахаҕоуп,
Ех, шаҕа гәакракәа ирхаану,
Урт зегы ахытцәаху агәаҕоуп.

Инаҕысшыуеит снацәкыаракәа сыпхьарца,
Хәыпракәак сыштыхны сыргоит:
Сыдгыл сапыртцны санца,
Ацсаатә еипш цъара сҕахоит.

ИАХЬАЛА

Иахьала сылахь еикәуп,
Исыздыруам стынчра зырҕыалаз,
Излазбо, сгәыгракәа цсуп,
Иарбан лацшы цәгьоу сзыхшәалаз?

Хазы сыжәҕангы хәашьуп,
Исоухәо закәызеишь, ацшалас?
Издыруеит, гәагла ицшуп,
Исҕаччо, ашыыцра иаркараз!

Сымца сҕатцхарц саҕуп,
Ишьтысхуам акымзарак гәалас,

Сымтэыжэақәа еитцыхырц стахуп,
Сцыруа саапынра салаз!

* * *

Инеиуеит Бзоу еипш иеышьқыр,
Гэырғарак сгәатца иташуп.
Дангылоуп аеыуаф иеышькыл,
Ацсуара жәбома? – сыңшуп.

Ишпастаху акефхәа ғыстыр,
Акефхәа ғыстыр стахуп,
Аеыуаф сыбла дапыртыр,
Издыруеит, сгәыпшаара тәахуп.

...Дақәтәан аеыуаф иеышьқыр,
Апрыцәқәа мацәысшәа еилыпхон,
Ишпастахыз асахьагы тысхыр,
Ацсуара мфасны ицон!

* * *

Бгәалашәара сыкәыршоуп хызатас,
Ахьтагы сацәшәахуам уаха.
Бықан бара зны ыызатас.
Сарпхон саргы бшәахәа.

Избан бзынкацәаз цәымзатас? –
Иснатоит азтәара ахьаа.

Быбжазит имазоу гәыгратцас,
Быказма? – схәыцуеит иахья.

Быкан, ааи, быкан ныхатцас,
Уимоу, агәра згон бхәахья.
Брыцын сымшқәа ныхәатцас,
Ғабтар – икалон бғәтахья!

Бгәалашәара сыкәыршоуп хызатцас,
Ахьтагы сацәшәахуам уаха.
Быкан бара зны ҫызатцас,
Сарцхон саргы бшәахәа.

* * *

Итцегь исатәеишьар Анцәа,
Ега атцхқәа сыршап.
Сызхамшәало сцәахәақәа,
Сыцсы рыхьсыршап.

Усқан сымшқәа рацәа
Пцгзала ирызшап.
Ғыц сизшәа сгәырғьатцәа.
Сымфахь снацшлап.

Дунеик самтцасып маза,
Гәыграк ацсашьяп.

Насың лашак ипхаза,
Сыкәа инташәап.

Схалап ажәфан аханза,
Ишьыцуа ега рхәап.
Инхозар сашәакәа тјака,
Аамта иахнарбап!

АДГЬЫЛ АХЪАА

Уигыи ианыруеит ишчеим ххыпша,
Гәырџак нас уи агәатқан исасуеит.
Иалоуп, сџыза, адгьылгьы ашьа,
Хара хәипш, иаргьы агәы еисуеит.

Идуззоу цъахшьоит даараза халша,
Цъара ак ткәацуеит, ана ак пжәоит.
Адгьыл алахь еикәуп есымша,
Адгьыл маза агәы иахапжәоит.

Иаххаштзар хара уи абызшәа?
Арџашкәа уажәы акы рхәоит.
Изоухәада, нас, уи атызшәа,
Хәпсабара хнапала ихархәуеит...

Абна инылқан аеатцәахт ажъа,
Ххата хазкыша акаҭа хҭоит.

Мышкызны ҳадгъыл агәы аныпжәа,
Уи ахъаакәа ҳхы интацоит.

Адгъыл иакәлоу апсуа тла – амжәа
Атырас еипш инытапқа ҳцоит.
Ицъасшьоит сара хшыџла ҳахъажәуа,
Аиаша зхәо – цәымгъыс дқахцоит.

* * *

Лашьцарак иагәылпхо цәашьны,
Харантәи бцәаара збоит.
Сыкоуп сдунеи хәашьны,
Саазкәылаз лашьцарак сагоит.

Сықәымхарц зынзак слашәны,
Сыблақәа лашаракгъы рзоит.
Аха бцәашьы аапшны,
Кәицқәак сара исыхъзоит.

Гәыла бышқа снапшны,
Бдоухала сыхәрақәа сырғоит.
Сгәыгреи сыпси еиџапшны,
Исцәызхъоу сдунеи еиқәсырхоит.

Избоит, мышрак иацъшьаны,
Сааигәа шәалкәамрак лашоит.

Ирхәыз сиаша пшъаны,
Җаңхъа шыжыказ ҳаикәшәоит.

* * *

Имаанууп абжы хәа ирхылтца,
Саамта абарбалқәа җыжуеит.
Ех, ари адәы пшза, ахәы пшза,
Мышкызны назаза инсыжыуеит.

Бымҗа абагоушь, аңхәызба?
Раңәа амца сыхбыжыуеит.
Иахьоуп саназхәыц, банызба,
Баргы гәыграда сынбыжыуеит.

Иссируп ашәтыцқәа игәылтца,
Адәқәа ииаңәаза еиужуп.
Сеидрушь шыта шақа схытца,
Сынасың хараза иныжуп.

Сәаңхъа асахъақәа иңәыртца,
Схәыцрақәа зырзауа змыжуп.
Ианажәлак, зыччапшь шытытца,
Зәы аазыртуа мытцмыцуп.

АДАЦҚӘА

Урт ирылоуп сгәытра аңсы,
Саргы сымца җыц еиқәылоит.

Адацкәа рыпсы танатчы,
Җзыргъацо аҗа гылоит.

Нас иахытәоит уи Адсны,
Җашта ашыац иатәа еинылоит.
Шыри, шыри, ааи, лассы,
Даҗа аапынрак җапылоит!

Адныш дныкәоит деихацсы,
Уи игәыгра ашәы ашәылоит.
Аапынра аҗа антчысы,
Саргы схәыцракәа еикәылоит.

Урт адацкәа – җразкы,
Уажәы сгәыгракәа еинтәылоит,
Иахәа игароу азкы,
Уатәы дбаагәараха дҗагылоит.

* * *

Шака аапынкәа сзынхазеи?
Атак еилыскааргы – сшәоит.
Срылазом исымази инхазеи,
Сыкоуп, саамта еикәшоит.

– Шакафы раапынкәа нтәазеи?
– Хьзы згаз раапынкәа лашоит.

- Саапынра, уара узыршәазеи?
- Аѡстаа ишәтқәаггы шәтуеит.

- Сгәыгра бғыщқәак зығшәазеи?
- Ыюуы рыцсымтәра иацәшәоит.
- Итәыуо псаатәқәак зықәшәазеи?
- Бжысқәак ахақәқәа рыкәшәоит.

- Сызхымзо сусқәа инхазеи?
- Сабакоу, рымшын ду цәкәырцоит.
- Ирынкьо ацәкәырц хәычы зыхкәазеи?
- Амшынағ имызырц икәцоит.

* * *

Сықәымлозар сыхәрыбғыцны,
 Ыара ахәра, ма атқәарста.
 Сабацоишь сыбга еитдыхны,
 Сдунеи, сымѡахәаста?

Сцоит сарггы сашта стытцны,
 Исыцуп сахьцо хәыцра гәартак.
 Быжь хәык, бжыы шыхак сырхысны,
 Ыарггы исмоуру сара хгарта?

Ицоит сыгәкажъра насхытцны,
 Схағы изуеит ѡацхәа шәартак.

Абарт ашьхақәа ирхытцны,
Амѡа иқәын зны Нартаа.

Умцан, схәыцра, усапысны,
Сара сашьтам Анцәа итәартә.
Ҳазшаз сишазар сламысны,
Сацыз спышәаразы саамта.

Сақәымлозар сыхәрыбгъыцны,
Цъара ахәра, ма атқәарста.
Сабацоишь сыбга еитцыхны,
Сзанузеи сымѡахәастә?

* * *

Истынхо сыздыруам хьзы-пшас,
Сызлақамыз рхәаргъы – ҳақхом.
Ацстазаароуп ҳазхьымзо уаѡтцас.
Ацсра азәгъы ҳағхом.

Схәыцрақәа схалоит птатцас,
Сызқәу сдуinei злакәхом.
Исзеилкаауам иатцоу мазас,
Зны-зынла схы сымч ақәхом.

Лакәгъы сашьтам зынзас,
Избарц азыҳәангъы ғастом.

Слахынтца сапҕаргы, цас
Схы анызбара сеастом.

Сымшқәа цалааит ишцалац,
Ицахыоу саамтагы сзаахом.
О, изку сыңсы ахац,
Сгәыцра аганахь сызнахом!

Схы збоит зны нцәатцас.
О, сыңсадгыл-цшыа зғархом!
Уканатц укамлар цатцас,
Уи атцеира узаахөом.

* * *

Салацшыр атцыхәтәантәи ссаат,
Схәыцп: сыҕазма суафны?
Инсыжыуам сара ауасиат,
Ғырхәала, мамзаргы ифны.

Сацхьап иаахтны сықытап,
Сгәы иану цәахәаны.
Ибзиоу сыңсы рыхьсыршап,
Егьырт зегы цәағәаны.

Сара сеиңшымызт ақьаад,
Ицужәар, излазоз ичҳаны.

Шьтахыла исеихсыз шаҕантә,
Сныкәон сыхәра ҕахәаны.

Афыза итнысымхит амаат,
Сыҕам мал дук рҳаны.
Сызнеир мышкызны цьанат,
Сгәы цқьа хыстоит цҳаны.

Абжыы гоит акацкап,
Ашьха шәарахқәак рҳаны.
Ацсәәха дсыцәшәазар ҕалап,
Дцоит ихы тахәхәаны.

ХДУНЕИ АТЕАТР

Атцыбреипш исцәымгуп адәыцсшә,
Җанейдгыло – «ушцако», «сышцакоу?».
Даараза сыгәхьаа дакызшә,
Ускан исцәнымхо дабакоу?!

Дгылоуп тыцхцәа дыцсызшә,
Шыцрала игәы хәашь штакәакәоу
Ионутка афыртын тысызшә,
Ихы-иҕы еитанахәоит дызлакоу.

Уахьнеилак – адәыцсшә, адәыцсшә,
Фызак узыкәгәыцуа дабакоу?

Избоит сдунеи тацәушә,
Сымџа абацоишь – ладакоу?

Уеизгъы асабрадақәа сырцәымшә,
Саргъы стҕаахуеит – шәышцакоу?
Ҳдунеи еибаркуп ссиршә,
Еиғу атеатр абакоу?!

АБЛАҚӘА

Аблақәа, зыразра сарцхоз,
Иреиғъыз сымра шәахәацын.
Зны-зынла сгәыгра ансыцхоз,
Урт сыцсы ахаара ирхацын.

Аблақәа, аблақәа еикәацхоз,
Хазы агәыграқәа сызрыцын.
Имазоу сдунеи еикәзырхоз,
Снапаҕы ақәыцқәагъы шәтыцын.

Изит урт аблақәа шкацхоз,
Схәыцуеит: абри зегъы цхызын.
Сзырцхода урт сышдырцхоз?
Аатраҕ стәылнахуеит сызын.

Сымшқәа зшәахәала изырцхоз,
Урт аблақәа уаҳа исыцым.

Иччоит сызатцәра згәапхаз,
Җапхъа сҗаа мышқәа цәыртцын.

* * *

Саргы ихъантоу еидараны,
Сыдгыл сықәушәа збоит.
Аха сгәыцрақәа баагәараны,
Макъана сахънеиуа сыргоит.

Иааиуа еиғу бицараны,
Сцъынцъ ишазгыло агәра згоит.
Сцәеижъ ауп икоу аамталаны,
Сыцсы зегъы ирыхъзоит.

Сгәырғъап макъана егъарааны,
Итқъаз сәыхәақәа ласуеит.
Сыдгыл иқәу икьаланы,
Баша аамтала дсасуеит.

Сымфасыр нақ мацәысеимкьараны?
Егъаурым, агарақәа цысуеит.
Сказцо сара цәкьараны,
Ацсцәаха ихата дыцсуеит.

Саргы ихъантоу еидараны,
Сыдгыл сықәушәа збоит.
Аха сгәыцрақәа баагәараны,
Макъана сахънеиуа сыргоит.

Сыџан шәышықәса уажәацхьа.
Саргы сыцсы тан.
Аапынкәа мѳасуан сҕацхьа,
Ашәтқәа цыс сырхан.

Сыџан шәышықәса уажәацхьа,
Хдунеи цшза сатан.
Ауаѳра сырғылон зегь рацхьа,
Суаѳын, ус исыхәтан.

Сыџан шәышықәса уажәацхьа,
Адунеи ашыцра атан.
Хажәѳан анеилго хәа хацхьа,
Хгәыцуан уажәы, уашьтан.

Сыџан шәышықәса уажәацхьа,
Сгәыграқәа еилараа ишьтан.
Амшын скыднакьон аҕеѳхәа,
Сара имцсуаз цәқәырцан.

Цшеи фыртыни рҕацхьа
Имхәоз, анышәаҕны сышьтоуп.
Хазхысыз хтоурых уанацхьа,
Сықәла, ухатцара уажәшьтоуп!

Сыџан шәышықәса уажәацхьа...

АПША ЪБАЛА

Уаха сацым апша љбала,
Сзырхагоз, сзымыртынчуаз.
Исызгѣамтѣкѣа, зѣапала,
Зны-зынла схы цызеуаз.

Адѣы сыљѣым сара схала,
Иљоуп сѣѣыграљѣа еипызшыуа.
Сгылан саргы хѣык санхала,
Игѣастеит цѣоуки шшыцуа.

Апша хага, апша љбала,
Уаха цѣаргы суццазом.
Нак супырљит сара еибгала,
Аха, сцѣызљѣа сзыцхѣазом.

* * *

Мышкызны сызљалар уи абааш,
Сасрыљѣа сакѣауаз цѣысшыон.
Еипшызшѣагы збон сѣы арашь,
Схѣыцуа сѣѣыграљѣа еипысшыуан.

Сынљалеит сара уи агѣашѣ,
Аха сасрыљѣара сылшом.
Иљѣѣамзар цљѣа удаљ-љашѣ,
Уаља асалам дыршѣуам...

Дцәажәоит изхоу ахтырпаш,
Сара иажәакәа сырнышәоит:
«Ус ауп ҳшишаз ҳазшаз,
Ҳақанатц амҫақәа ҳпыршәоит».

Ибылуеит сгәыгра акәаш,
Мап, ахьаттра сзанышәом.
Ашта сталаанза абааш,
Уаанзагьы амҫақәа спыршәон.

АХЪАА

Сжыы сцартә еипш сыпнакама?
Исылакшоит сгәырҫа акама.
Алахь еикәуп суахәама,
Сара апсымтәқәа срыхкама?

Азәы ихшыҫ акы цнакама?
Ҳзыкәгәыгуа зәыр дынхама?
Агәыхәқәа уа акы рцәынхама,
Кәышқәак цъара акы рхәама?

Аамта мыждак ҳалоуп, ҳала,
Икоутцозеи арака ухала?
Унеила, инагала угәала,
Лада утала, ҫада ухала...

Хкәадахама, мшәан, доухала?
Абас хамчыдаха, хнейдхала...
Ихәыцуеит цьюуки зынза мгәала
Изыхкьозеи уаха сгәала?!

Акәышра абакоу, уигьы «хама?»
Ауафра атыцангы – ацәахау?
О, сшәам дгыл, угәы нсырхама?
Избоит уаргы ушыгәнахау!

* * *

Қаршаѳтас хнықәбаны хашцацо,
Хадгылаѳ хашытақәа нхап.
Апқақәа, шәпырны шәабацо?
Абрақа зегьы хайцынхап.

Азынтәи ачыхьқәа анбантәо,
Азын еита аеарххап...
Хгәы апхара шцамтәо,
Уааи, атцыс хәыч, ухарцхап!

Избоит хамшгы ишацло,
Уигьы мацк аеарцхап.
Здацқәа уашәшәыроу атцла,
Аапынраз мчык уеиқәнархап.

Избоит сгәыграқәа шхьамтцуа,
Сшәахәаны штак сынтацхап.

Зхазы мацара игәамтчуа?
Ихала ихы дазынхап.

* * *

Ирылсхуеит ражәа бырлашқәа,
Мыцла сара сзырлашәуа.
Аха, сгәы цқәа лашәым,
Убас схәыцрагғы хәашьым.

Ирбозеишь ауаа гәы-лашәқәа,
Сара схәаақәа иргәылашәтуа.
Ирықәтәоуп ркәардә җырбагақәа,
Җаамта иацу ацәыршәагақәа.

Иасуеит уажәы даеа пшак,
Җамгар зегь зымчу рхыцшак.
Идыруеит агарагғы ихшәаз,
Җцьынцъ, ех, изықәшәаз...

Срыцәшәоит ауаа барақәа,
Җанрылоу аамта еикәарақәа.
Изыртынчуа, изыртынчуа сыцсы,
Ухьчоуп җацсала, х-Ацсны!

Җкылсит, назаза кыркык,
Ацсны иузшароуп разкык.

Ҳаргъы разкъы моак хануп,
Аиаша – ҳаргъа напуп!

* * *

Еҳ, исцѣызуашѣа збоит,
Сара сыцстазаара агъама.
Гѣырѣа шѣкы сгѣы итазоит,
Аҳаҳаи, гѣкажърак сагама?!

Сгѣыграқѣа цъара иблакъоит,
Сырнапҳоит цъоуку аргама.
Избоит, сыцстазаара сакъоит,
Избан? Гъангъашқѣак сыргама?

Асакара сықѣушѣа сшабоит,
Ипцѣѣоит слахъынцѣа агъатама.
Сгѣы-цқъа маза ицъабоит,
Арупап, бызхара бпатама?

Сгѣыгра азаза шытабоит,
Ҳаи, цъушыт, зынзаск сымѣахкъама?
Сымѣахъ цъара идыдуеит,
Еихтѣѣоит амацѣыс акама.

* * *

Исзалои абри адунеи?
Агылара, акаҳара, ахъаа...

Мшәан, ассир сымбей,
Уеизгы бзиа исымбей!

Изгошәа збоит старчей,
Имкыкәа схәақәа рыгәхәа.
Сгәырџа ачуан сымтачей,
Сымш иахамтан џапхәа.

Изыр амц, аңаршей,
Избар ауаџра ашәахәа.
Ғыцны сдунеи млашей,
Иахысшыеит схәаа атәағәа.

* * *

Цюукы атәыцаз игәамтјеит,
Итәыцу хәаакгы зымбац.
Ишысхәо схятјеит, схятјеит,
Зныкгы схятцны сымтәац.

Зны-зынла сашәагы гартјеит,
Сашьтам уи ала хьзы згарц.
Сшьам дгьыл, баша усыргәамтјеит,
Иуатәоу ашәагы сымхәац.

Сымшқәа акакала имџасеит,
Иреиґу сымшгы мшац.

Аха, сшәаны сеитцасуеит:
Шәәхәак ныламшәар сшәац?

Схәыцрақәа гәартцуеит, игәартцуеит,
Игәгәазаап сгәыгграқәа рдац.
Схәаакәа хьатцуеит, ихьатцуеит,
Ишәтцуеит ҟацхьа сышххардац.

Цьоукы атәыцаз игәамтцуеит,
Итәыцу хьаакгы зымбац.
Ишысхәо схьатцуеит, схьатцуеит,
Зныкгы схьатцны сымтәац.

* * *

Зхьытратцас ахьзқәа шьтытцуеит,
Нас аҳамтақәа ршоит.
Цьоукы мазала ишыыцуеит,
Егьырт жәфанаҟ икәашоит.

Цьоукы ақәра мац ныртцуеит,
Иҟанатц мратцас илашоит.
Цьоукы арымзаа рхьтцуеит,
Аха рыгага уацәшәоит.

Сарггы сашта сынтытцуеит,
Цьара сымҟагы цшуеит.

Мышкызны сдунеи санытцуеит,
Сышьтахь адунеикәа шәтцуеит.

Сыхъз зхәашагы дцәырцуеит,
Сыхәгы шытыхны иршьоит.
Ушьтырхыр афызагы дуылтцуеит,
Ушыкоу уахыкам уцшуеит.

* * *

Сызтатәом гыгшәыгтас атыфара,
Сымш ачыхькәа срыцәшәеит хәа.
Сеастом стәаны агәырфәа,
Еиҭа сгәыгра сажьеит хәа.

Сгылом кәпарада зымфәа,
Сара сынасыц цеит хәа.
Изымжәыц гәырфәак аҭамфәа,
Азәы дсацысны дцеит хәа.

Имызааит, ахаҳаи, суафара,
Сықәыз сгәырфәа адәеитцхәа.
Сашьтам сашәакәа рыфара,
Хәаада суадаҭы сееитцхәа.

Саҭыз мцатдас абылра,
Скыдкьоз цәқәырцатдас аҭефәхәа.

Сыдгьыл иалоуп сгәыбылра,
Егъаурым слахьынтца сакъеит хәа.

* * *

Гәалада аапынкәа мѳасуеит,
Избанзар, ѳапхъа игъежъуеит.
Сара назаза сымѳасуеит,
Сара назаза сыржуеит.

Цъшьарада сымшкәа тагәтасуеит,
Цъшьарада сымшкәа цоит.
Ацәкәырца апаѳ иаѳасуеит,
Алахьынтца убрака интәоит.

Харада цьоукы сыгәтасуеит,
Харада акы сахьдыркьоит.
Зынгы сиаша мацәысуеит,
Аха бахәык снанкьоит.

Арака ипсхьоугы еитапсуеит,
Арака зкьыхкы урыхкьоит.
Ацәкәырцеи ацәкәырцеи еибарпсуеит,
Игәырған ацшатлакә тцысуеит.

Схәаеит хәа сшыкоу – сеитазсоит,
Сызхәаеуа ацәкәырцакәа срызжәуам,

Сгәырғоит слахынца сазцасуеит,
Избанзар, сцар, сгьежьюам.

* * *

Ҳадгьыл назаза ханбақәыз?
Апстазаара еснагь уааран.
Уалпшыас ҳақанатц иҳақәыз,
Қьиаран, ҳалалран, уафран.

Ҳуалмшәан адгьыл ҳашпақәыз?
Иахуалпшыаз хусқәа җатцан.
Иахдыруан иламысыз, иҳақыз,
Ҳамшқәа урт рыла иқәтцан.

Ахаан азәы игәәкра ҳашпағыз?
Иагхоз – уафрала деитцан.
Ҳадгьыл барақьатра шпағыз?
Абгьы ағалон атцәған.

Ирхәозеишь апшатлакәқәа иҳақәлаз?
Избоит ҳамчқәа ейҗарам.
Адгьыл ҳламысны ҳақәыз,
Апшатлакәқәа рымға харам.

* * *

Апша сышҗа имфахытцит,
Апша суадахьгьы ифналоит.

Цшеи ыртыни зны срылтит,
Аха, еиҭа сашҭа иҭалоит.

Ацша сацәажәан хандәылтит,
Аха уеизгыи исхынхалоуп.
Сара саатгыланы саахәыцит:
Исзеилмырго аамҭа салоуп.

Ацша гәжәажәо наҕ исцыртит,
Уажәы хара ажәфан иалоуп.
Саргыи насыпк акәа стымтит,
Ега схәаауп, ега сгәалоуп.

СЫДГЫЛИ СХЪААИ

Гәыкала сара сзеигәыргьо,
Исзатом, сфыза тәахышьа.
Сгәырҭа, о, исызхымго,
Истәахуеит, о, сара, гәышьа.

Еиужьзан сгәы ансыхьа,
Аха уи анамам хәышәтәышьа,
Иҕои сыцсы ҫызхша,
Сдунеи амаагыи зкыша?

Сыдгыи ианыруеит исыхьа,
Ихьаанагоит сгәыграқәа рыцсышьа,

Мчык насытцалоит ихьухьуа,
Нас схьаакѣа зхѣаѣыша.

Сызцо схьааггы еихсыгъуеит,
Инасѣықѣлоит аапын аңшышьа.
Мырхѣагак, шѣахѣацкгы саргѣыргѣоит,
Гѣыгракгы сымамкѣа иңсыша.

Тынч сашта сынтытцуеит,
Хьаа-баак уаѣа сатѣымшѣа.
Сыдгыл агѣы еитытцуеит,
Ахѣа алахь еиқѣымшѣа.

САШѢАҚѢА ЗЫЗКУ

Сыблақѣа ирхыло ашѣахѣа,
Быччаңшь исзатцоу агѣыггра.
Аңла иақѣло азахѣа –
Хѣыцра тѣаулак амѣыггра.

Зыбжы го ажѣахѣа,
Ажѣа кѣышла аңсѣыхра.
Сѣыза қѣрахьымзак иңѣахѣа,
Аапын ажѣфан благѣыггра.

Ѣызымтуа сыдгыл ахѣа,
Хазы сышьхақѣа рѣымтра.

Изырҕыхо сцэымҕра ҕаҕһа –
Адгьылаҕ апсцэаха ицсымтэра.

Асымҕкэыл. Агэырҕа. Ахһаа.
Еита азиаскэа рызхыттра.
Җажэҕан лашьцозар иахһа –
Уатцэы лашарак азхэыцтра.

Ныхак алцха агэхһаа,
Адгьыл ианызаауа ашыыцтра.
Аҕа длеиуа хагэха,
Нас – сашэақэа рышьтыттра!

СЫЛАМЫС

Сускэа иргэылоуп ушэҕэы,
Сыламыс, исымоу збаҕыс.
Сашьтам сеиликаарц сзакэу,
Сзымшьо дыказар уаҕыс.

Исҕыхла, сыламыс, сҕахэы,
Имачума исымоу ҳатэыс.
Уара, Аиаша Анцэахэы,
Удоуха схылапшра иаҕыз!

Сашьтам азэы иҕатцахэы,
Исумтан истэым шатэыс.

Сыблақәа аҳалалра шырху,
Аңсымтәра самоуааит разкыс.

Адура сашьталар, сларкәы,
Исыңхықәу – истәу хаҕыз.
Сыламыс уҕаңхьа санлакәы,
Назаза сыхьз хәаеыз.

Саңбал мнаскьаргьы такәы,
Ирхәааит – умцала джәуп.
Идыруан аламыс аңақы,
Иаргьы уи аңыңхьала джуп.

АБАЛЛАДА

Аҕакәажә хатца дцеит,
Дңьаршьеит: ари, мшәан, ишца!?
Абыргьы игәырғара имзеит,
Ихихит наҕ ихтырца.

Урт ачарагьы руит,
Җаҕыршақә, иахмыркьа раңәа.
Еибагеит, инхеит, акрыруеит,
Икоуп ишиҳәара аңәа.

Аҕакәажә аутра калтцеит,
Абырг ирашәеит имхы,

Ажәра алахь таптәеит,
Рфыцъегь итцархеит ршьамхы.

Лара илмырзеит, илзеит,
Ахшара дшалашәаз лцәа.
Ишыказ аамтагыь цеит,
Еилатәоуп уажәы атаацәа.

Ааигәа рыхшара сыпхъазеит,
Гәында, ... жәафык рцацәа.
Еитцытцит, инхеит, инхазеит,
Датчаччоит абырг ипатца.

Снеины атакәажәгыь дызбеит,
Атакәажә дабакоу – аҭа!
Изжәит, арыжәтә сагазеит,
Исхәеит зегьы рныхәаҭа!

УАЖӘА АЗЫХЬ АХЬ

Даур Зантәриа игәалашәара иазкны

Ахкәажә хымкых Еинцъы Җаным,
Рыцқа Чу Иақәып иуахта,
Урт, итцуазеи, адунеи ианым,
Аха нхартас ирутеит хгәата.

Мап, Гамлет ироль стахым,
Сеицшыз ухәеит схы ахата,
Иашоуп, насыцла хдунеи захым,
Уабылуан уарггы разкык алакта.

Ааи, адунеи назаза хажым,
Аамта мачзоуп, имачзоуп хажәтаа.
Уара ушыкам азбахәггы хәатәым,
Угылоуп, угыла, хыхьза, хажәта.

Ацсра шыкоу хастар стахым,
Мшәан, уи еигу мчызар еиха?
Снеиуеит, снеиуеит, зкәапери тәажым,
Уажәа цкәа азыхь ахь еита!

СЫЦСРА

Сара цсуашәак санахәа,
Атәым бызшәала акы рхәеит.
Ианрасхәа цсуала шәкәаша хәа,
Дара тәымла иқамсеит.

Срыхәан цсуа шәкәык сшәырба хәа,
Кыр еимдазарггы ирымбеит.
Мшәан, цсуала рныхәәға анысхәа,
Атәым бызшәамзар, ак рымхәеит.

Нас санрыхәа аңсшәа шәхәа хәа,
Ажәак ауп исархәаз – ихамтцеит.
Икастцоз, нас, сара уаха,
Сасра сықан, аоныка сцеит.

Уи азхәыцра иснатом таха,
Хбызшәа ызырц цьюк ласуеит.
Узаауазеи сышка, аңсцәаха?
Изыр – схалагы сыпсуеит.

АТӘАМЦАН

Сгәы еипш ушәахәала ақәа,
Җаңгылам шыта адәагәта.
Анхафы, срыкәыхшоуп унапқәа,
Хыбратцас ҳахьчоит утәа.

Ихытцит, ихытцит азқәа,
Амшынгы хытцуоу, ҳаңеита!
Сзамқа дырбаазеит быхцәқәа,
«Сырцха» – иаҳәоит блакта.

Ақәа хымкәа – сгәы аңсата,
Шәарта хәа егыҕкам уажәшьта.
Исхоуп насыпк ахтырца,
Тынч атәамтцан ҳантәа.

Гәыбған сыбтарым уи азын,
Еихшәашам уи азы хагәқәа.
Ажәада хақәитрак азин,
Ирыбтеит сқышә, снапқәа.

Сгәы еипш ушәахәала, ақәа,
Хацәгылам шыта адәагәта.
Анхафы, срыкәхшоуп унапқәа,
Хыбратцас хахычоит утәа.

АШӘА

Ашәа, ирыцқәа сыпсы цәгъа,
Адумбей ззымхо ґатцас,
Исзыргъежъ ґапцхәа сыпсыцқәа,
Скатца сшыказ уаґцас!

Исылоу ацсымтәра сацәыхьча,
Искәыблаа агыгшәыгра гәатас,
Ауаґра шәахәала сґыча,
Абнатә тцасқәа урыгәтас!

Сшыцпреи сгәаґи урхычча,
Аґстаа схызхыз ицас.
Усмеигзан, сыртәыуа, сагырчча,
Сазыргъежъ сыуаґра, сцас.

Сыламыс ухызала ирыцқа,
Исыт Ауафра шөахәас,
Скатца саиааиртә схытцәкәа.
Егьырт схала сыриааиуеит нас!

АМШ ҒЫЦ

Шақа гәыҭра, шақа хәыцра,
Шақа амыҭра, ақәыц...
Иағуп амш ғыц ацәыртҭра,
Ицшуп адгьылгы хәыц-хәыц.

Шақа цәыртҭра, шақа анытҭра,
Шақа гәыргәа, шақа шөтыц.
Шақа еицыртҭра, шақа еицәыртҭра,
Шақаф адгьыл иқәло ғыц.

Еилыскаарц сашьтам шаха ныстҭра,
Иаха иссирын са сыцхыз.
Сгәы исанахәоит сыфнутҭқа,
Ишцымтцәо сашәа арахәыц.

О, амш ғыц, са сгәыҭра,
Мазак уцоуп еиҭа мчыс.
Ацҭа, сыжәфан ушапыртҭра,
Сыдгьыл, насыцк уазыцшыз!

* * *

Сацәуеит саамта ашьалашьын,
Саргы сыцәыцәкәа капсоит.
Уашьта издырит, снацшын,
Сара сызынрагь ааскьоит.

Сеастом саамта афыртын,
Аха зны-зынла сакьоит.
Ҙацхьа игылоит сдәыкрын,
Ҙацхьа саацынра сыхьзоит.

Ицъасшьоит цьоукы сырзыцшыр,
Урт исхарам сахдыркьоит.
Аха сгәыгракәа сцәыцсыр?
Ихәартам усгы – сыблакьоит.

Агәахәа роуеит урт сырхәыр,
Аарла ажәытәтәиқәа сырғоит.
Хатцароумашь сшә сызур?
Аха сыламыс сацәшәоит.

АЧКӘЫНЦӘА

Азәгы иримтазеит адтца,
Изхәада ус еипш зәала:
«Ачкәынцәа, еибашьра шәца,
Шәца, ахызатцәкәа шәырәала.»

Хыхынтә дшахатын Анцәа,
Тцака – Ацсадгьыл агәала.
Ацкәынцәа иацәымшәа рыцсқәа,
Ицон аибашьрахь рхала.

Ацша, ахызатцәкәа, атцаа,
Урт рыкәа иантала,
Азәыр дхьатцызар, шәтцаа,
Сгьежып афныка хәа еибгала.

Икатәон ашьам дгьыл ашьа,
Гәымста ацәкәырцакәа реыршыуан
Ацсадгьыл алағырз анаа,
Ацкәынцәа рыхәракәа иреыршыуан.

* * *

Уеыхарак, афызә, уеыхарак,
Уеыжәыл, игылоуп уеышькьыр.
Исафшәар калома цсыуарак,
Искуеит снапала уеышькыл.

Сгәы инталашап гәырғьарак,
Цсыуак иеыхәа икәадырыр,
Арха, адәеиужьра, ахәы ҳарак,
Деыжәлан зегьынцәара дырнырыр.

Сышьхақәа ироуеит гәахәарак,
Нартаа ушреиуоу урдырыр,

Саргы инаҕыкэлап пагыарак,
Аеыбҕаказара шулоу здырыр.

Уеыҳарак, аҕыза, уеыҳарак
Уеыжэыл, игылоуп уеышькыр.
Исафшээр калома псыуарак,
Искуеит снапала уеышькыл.

* * *

Сыдгыыл газҕазуашаа збоит,
Хныкэашаа ҕеимзар, ахацэа?
Зѳак хазгашагы хзоит,
Цьоукы реартаеит ацэа.

Нас рмал рыцхэзоит,
Исгэацхом даарагы рцаша.
Ичыдан разкык рызкацхоит,
Ицэыуоит аатраҕ аиаша.

Сыдгыыл ацэа итазоит,
Апаршеи, ахэахэа, аша...
Мышкызны зегы иҳахьзоит,
Усқэак измоуа еилыргаша.

Разкык цэара аҕэзоит,
Неилыхда насыцкахь хазгаша,

Иҗахъзоит уи, зегъы иҗахъзоит.
Аха иҗеихар, ахацәа җцашъа.

Сыдгъыл газеазуашәа збоит,
Җныкәашәа җеимзар, ахацәа?
Зөак җазгашагъы җзоит,
Цьоукы рҗартауеит ацәа.

СЫМӨАХӘАСТА

Доуха мчы ыказар, җастоит,
Еимамларц ахаан сымөахәаста.
Сыкәнац уи сгәыблра астоит,
Сызну амөаду ааста.

Зны-зынла хәыцрак сҗастоит,
Иахъыптцәоуп зегъы җаамта.
Мчык агәыцрагъы җнатоит,
Иахъеипшым цъахъшоит анцәамта.

Аамта аҗыхәа җнақәтәоит,
Ирмазо җашькылқәа ркырта.
Нас зны игәахтоит,
Инҳажьхъеит җамөахәаста, җқыта...

Җхәыцрақәа еилатцәоит, еилатәоит,
Иахъааиуеит җгәалашәара аҗамта.

Маза гәылагы җахтуеит:
Ишцакоу хамҗахәаста, аамта?

Ххәыцрақәа агәыцрақәа хартоит:
Икоуп, хамҗахәастақәа зкыда.
Аха зны-зынла хшәартоуп,
Иаххаштыр хазлытцыз хқыта...

Доуха мчык ыказар, җастоит,
Еимамларц ахаан сымҗахәаста.
Сыканатц уи сгәыблра астоит,
Сызну амҗаду ааста.

* * *

Сымшқәа цара җырпушәа,
Ех, акакала икацсоит.
Хәымсагла, сцасхәа даҗушәа,
Ацъныш сымшқәа лыцсоит...

Избоит сдунеи тацәушәа,
Сгәәҗы гәырҗакгы сасуеит.
Назаза сгәыцра хәәеушәа,
Игәкажыгоу схәыцра ласуеит.

Уеизгы сылахь еикәымшәа,
Сылахь еикәымшәа сцоит,

Сымшқаагь усс искимшәа,
Схьаақәа сгәаҕы иззоит.

Сыҕоуп, адунеи санымшәа,
Аха сгәы зегьы рыззоит.
Уи сыбжыы аҳарц атахушәа,
Ғымтзо ацсабара зырәуеит.

* * *

Исылыхәхәо мағым, қәыцым,
Цәас исыкәыршоу ҳалалроуп.
Аха ҕеила зны ак хәыцым,
Амған исцылауа ҳарамроуп.

Ирбо жәтцысым, шыацым,
Изышьтоу акызатцәык – малуп.
Уи ауафра анацым,
Сгәы – иҕыцәаауа ськәмалуп.

Сымш ҳалалрак анысзацым,
Салагошәа збоит алу.
Суафызар, угьы тцасым,
Аиашаз ақәцара анысуалу.

Аамта наунагза сацым,
Сыҕанац ауафра суалуп.

Цюукы уи акгы рзацым,
Ахаан ирзышьтымхуа пчалуп.

* * *

Сыдгыл ухбаакэа санрылтца,
Ускан назаза супыртцуеит.
Сара убжыа ауп исхылтца,
Сыкоуп, сашэакэа апыстцоит.

Исыздыруам акэра шака ныстца,
Аха шака нутца иныстцуеит.
Сара есымша сзырхэыцуа,
Ухбаакэа сгэы шэкэы ианыстцоит.

Ашьыжь сашта сантытца,
Еита ыыц сузхэыцуеит.
Хаказ назаза хайцэымзуа,
Имкэато сгэыгра сырфыцуеит.

* * *

Сатцоушэа исанажьтэым гэнахак,
Лассы-лассы схы санызбоит.
Мчыла инылбаало хауак,
Хэыцрак аарла сеацэызгоит.

Сашьтоуп исцэыхьшэашэаз цхарак,
Гэыграк сылацш нахызгоит.

Хыхьынтә исхаҗо лашыцарак,
Сшалоу сшыаҗа нейхызгоит.

Имшазо сытцх сәалак,
Блала ажәсан еимыздоит.
Ажәсан иамазам гәалак,
Аетцә «асалам» еимырдоит.

Сгәы артынчуеит цша-кыалак:
«Ицахыоу башаза уазхәыцуеит».
Хтысқәак ирымамкәа җааихак,
Уеизгы сгәы итахысуеит.

АДУРА ИАШЫҢОУ

Адуруп есымша дзышыҗоу
Дшыцны зхәычра зызхымго.
Дазхәыцуам мчыс изҗоу,
Датцоуп еидаракгы изымго.

Ссиршәоуп адунеи шшоу,
Икоуп саргы игәнызго.
Ауафра ахызы зхыршоу,
Дныжыны, гыангыашк данзыргоу.

Ламысуп уи дзызшоу,
Зфак здоухала ҳацәызго.

Хахьирцшуеит мѳакгы ицшьоу,
Насыцуп – уи игѳра ахьызго.

Гѳырѳакгы сѳацхьа ишьтоуп,
Хьааны уахаггы исзымго.
Жѳѳанаѳ ацтақѳа еишьтоуп,
Сымшқѳа макьана еилымго.

АЛЫМҚӘА

Ирнаѳои ари гѳаламкѳа,
Цсаатѳқѳак рылабжыш кацсауеит.
Абнаѳ иаазқѳылаз алымқѳа,
Алымқѳа акакала ицсуеит.

Сарггы уи гѳырѳа сзаламкѳа, –
Схьааи скѳышреи еисоит.
Аха ацсабара исзамамкуа,
Алымқѳа мѳасуеит, ицоит...

Урт са сгѳы иаламкѳа, –
Цхызла рсахьақѳа збоит.
Шьѳа уи акы рзаламкѳа,
Рахра егьырт ирызбоит.

Избо закѳи шанамкѳа?!
Уи агѳырѳа сарггы исызхоит.

Абгасса рахра иамакуа,
Рыбжы адуinei иахъзоит.

УИ АХАТЦА

Ускан сара сгэы анкаха,
Уи ахатца сгэы каимыжыит.
«Уст, ататынгы уаха»,
Хазы гэыгракгы сзынижыит.

Данысхалаз зны апсцэаха,
Пхызлагъ сымцын дықәимыжыит.
Санкаха тлатцас агэарахэа,
Сышьтихит, схэы таимыжыит...

Царта сымазамкэа уаха,
Зны сгэыгракэа сынрыжыит.
Ңацхэа дсызгылт агъарахэа,
Азатцэра агэашэае снимыжыит.

Цъара иршон зны ахра,
Аха амцын сықәимыжыит.
Днахеит слахынца апра,
Ипшьоу сқалак сазынижыит.

Сыкам малла сеитцакэаха,
Уи сыцсымтэрагы каижыит.

Иара иакэзар, исымоу Нцэа хэа?
Мшэан, суафны саанижыт!

* * *

Апкақаа цыруеит иласны,
Мфамш, нас, амфа шөызқөылаз!
Сатам сыдгьыл ссасны,
Схьаакэа цөыртцуеит саазқөылаз.

Шьыри, схьаакэа кацсаны,
Сакөындаз зымш иапыло.
Ауахьад еибарыфөуеит еисаны,
Ирцөытшөоуп адөеитцых изқөыло.

Сыкоуп сара саацсаны,
Гөыцра зқы зыбла ихгылаз.
Аха уеизгьы сацсаны,
Сашьцэа, шөывараф сгылаз!

Сгылом цасхэа сеихацсны,
Ада игөырпса катцаны.
Ианыруеит аргама сыцсы,
Гөырцъарак шафөицшу Ацсны!

* * *

Шөацөымшэан сыхъз ахэара,
Ижөдыруеит, сара схөынтқарым,

Сашьтамлац чынк агара,
Аха ишыжэбо – сҕарым!

Сара сус – ашәа апцара,
Анцәа зеггы иратәеишьо малым.
Чынчас сышәшьоозар цъара,
Шәәашьоуп – сафызоуп алым!

Акы згымхо дарбану ара,
Дыкам гхақәак ирхааным.
Еиқәхазар ахьз – ауафра,
Егьырт акымзарак гәыбғаным!

СРАЗКЫ

Сразкы, срылга зи мцей,
Срыцхауп схәаеыр, сыблыр.
Сушатар, цхьақа сымцей,
Истахуп итцегь сыпрыр.

Исзырхәоит сарггы – атцей,
Ахьз сацсамкәа сыцсыр?
Сразкы, ушәахәа ркацей,
Сызгаша хьтакгы тцысыр.

Рәаштдас сеилыхха скатцей,
Сыжәфан, нас уцыр-цыр,

Сгәатца мцабзқәак нтәтцей,
Имкьәто, шәышықәсқәа тьыр.

Шьыри, сгәыгра мназеи,
Иахьа гарак тьысыр.
Сразкы, сымџа нагзеи,
Сынасың сахьзароуп сласыр.

Сразкы, срылга зи мцей,
Срыңхауп схәәеыр, сыблыр.
Сушатар, цхьақа сымцей,
Истахуп итцегь сыңрыр.

МИРОД ГӘАЖӘБА ИГӘАЛАРШӘАРА ИАЗКНЫ

Ашәымтоуп, шәымта-имазәз,
Ахымџасгы ивкьон нақ.
Нас ххақәитра назазәз,
Ибон ишкыдлоз хбирақ.

Ахыхьчара ахагы змадәз,
Итцәыуон хәқтны-қалақ гәақ,
Ахақәитра збандәз, избандәз,
Еилашуан хазы уи агәағ.

Ипжәон изтакыз амацәаз,
џаңхьа ахатцара агәағ! –

Зшыам дгыл, зтэыла иацаэаз,
Миродгы дрылан убрахь.

Игеит акеихэа ибжы:
«Ацкэынцэа, шэнеила, шэымшэан!»
Ажэылаха имазакэа уажэы,
Аччапшь ифыкэыхэхэ дышьтан.

Ахацэа жэылон, ижэылон,
Атыхэтэантэи иччапшь лашон,
Иаргы дгылон, дгылон...
Мачзак дызгылар дкэашон.

Ашэымтоуп, ашэымта имазаз,
Ахымфасгы ивкьон нак.
Нас ххақәитра назазаз,
Ишкыдлаз ибон хбирак.

* * *

Уа Анцэа сшинықара,
Исфеит саргы сықара,
Аха, акызатцэык шэазтцаа:
Иумоума мачзак катца?

– Амалаз сзымцеит хара,
О, шэыбзиабара – сызхара!

Зны-зынла, ех, сбыруеит,
Гәыла уеизгы спыруеит.

Гәыла макъанагы сѳоуп,
Пхызла сышхақәа сырѳоуп.
Анызба сышәымтан зынза,
Исгәалашәоит рақхәтәи агәызра.

Шәсәзтаар – иулоузеи мчыс?
Аңсны, насыпқ уаыпшыз!
Аапын – ашыжытәи азаза,
Азын – Шьардаамта назаза.

Ушәахәа, ушәахәа, сыпхьарца,
Сыдгыл агәәкрақәа ахца!
Иахьа диуазар аңеи,
Саргы шәышықәса сымцеи!

* * *

Нтәара зқәымло аапынқәа,
Еиҭа сгәыгра рыщуп.
Сара ижәбац сакәымкәа,
Аапынраз сышәтыщуп.

Изакәызеишь ҳақымкәа,
Зегы сдоухала ихәыщуп.

Анхафы идгьыл дагымкәә,
Дыкоуп игәы җыщуп!

Хдунеи шәартак ақәымкәә,
Насың рахәыцла ирысуп.
Хадгьыл баша ҳақәымкәә,
Аус ссирқәә хрыщуп.

Аацын, аацын, сымшқәә,
Шәтыщуп, хәыхәуп, цысуп...
Зны ижәбозар срыщымкәә,
Уи слахьынтца хтысуп.

* * *

«Сахалап, сеиҗахалап аҗатын»

Р. Смыр

Сахалап, нас, сахалап аҗатын,
Апҗазаара иафьызоуп афьыртын.
Егьаурым насыңла сымтәыр.
Анцәә, гәәгла сумьртәын!

Уафьызамхан, сгәы, хкаарашьтын,
Аҳаҳаи, угәыҗрақәә умышьтын!
Ех, апҗазаара цьбароуп,
Икоу хьхәәроуп, рьбароуп...

Шьыри, шьыри сҕарашәтын,
Ускан гәыҕрала стәын.
Цлак сыбгыны саҕоуп,
Сажәымашь? Макьянагы сҕоуп!

Сразкы ацәшәом алахтым,
Уи азы атцәыуара стахым.
Мышкы зны сытцла сацәшәоит,
Суафә ламысла иршәоит.

Ацша, сытцла умырпыцын,
Уи ақәра амоуп, иацым.
Саштаҕ иканзозар ашьац,
Аацынраз имцсыроуп адац!

Сахалап, нас, сахалап ататын,
Ацстазаара иафызоуп афыртын.
Иагьяурым насыцла сымтәыр,
Анцәа гәаҕла сумыртәын!

СЫГӘТЫХА

Сыхьз, уахымтәан атәыла,
Сықәыз сдуinei смазаны.
Тынч зегы аныцәо уахынла,
Схәыцлап, сыфлап снатәаны.

Акымзарак сахѳом схазы,
Сара сзыхѳан иреиѳу разѳуп.
Ашыжь аѳаа ангило шарѳазы,
Рыжѳѳан кеикеилар стѳахуп.

Сыхъз, уахѳымзан атѳыла,
Сыѳѳыз сдунеи смазаны.
Сныѳѳшлап сыдѳгыл гѳыблыла,
Иахѳысхѳоу зегѳы ѳѳашъаны.

Истѳахзам сара акымзарак акѳы,
Аха маза уеизѳы ахѳыѳра саѳуп,
Мышкызны саныѳамло сарѳы,
Сыѳсы абраѳа иѳѳымѳыр стѳахуп.

Сыхъз, уахымѳѳан стѳыла,
Сыѳѳыз сдунеи смазаны.
Сыѳѳыѳшлап сыдѳгыл гѳыртѳыла,
Сынасыѳѳы – уи ауп инагзаны!

* * *

Аѳѳѳазаара лассы-лассы хажъозар,
Иѳоуп, аѳызѳѳа, иаххароу,
Егъырт ѳѳѳураѳа рыбжьозар,
Хара усда хѳхъгѳароу.

Азѳы насыѳла дыѳѳчозар,
ѳѳазѳы агѳыртѳа данѳѳоу,

Ихәа шыта хзакә хацәоу?
Хара мариала ханхьатца.

Иацтәи хгәыгракәа хәашозар,
Иахьаггы амц ханатцоу,
Еита баша хәцшуазар,
Уатцәы хабацо, хабацо?

Аиаша алакта хтәцшуазар,
Иатцоу амаза хәцшаарцу?
Хацәатцас хгәы еилашуазар,
Ихагу арееира хәхьзарцу?

Ацстазаара лассы-ласс хажьозар,
Икоуп, афызцәа, иаххароу,
Егьырт аеурақәа рыбжьозар,
Хара усда хәхьгәароу!

* * *

Уарада ахәоит Ацсынтәыла,
Идууп Шьардаамтагь антцыра.
Сыдгьыл цшыа, ушәты, уеинтәыла,
Халсит амфакьтәыра.

Уи ахьчараз гәышпыла,
Игәгәан, хтахыра-цакыра,
Хнеилап, афызцәа, гәыртәыла,
Иахмоуааит азәггы ццакыра.

Ишхэычым рдырит ртэыла,
Гагра, Лабра, Ешыра...
Атанкқәа ирңылаз напыла,
Ех, урт ргәы ашыра!

Цъара сырчацозаргъ хыла,
Аңсны, о, сыблахтыра!
Слахынцә сақәцоз цшағғыла,
Абракоуп уеизгғы смаакыра.

Уарада – изыргәгәо сгәы ахац,
Шьардаамта ашәа – назаза!
Сахәоит ҟаңхьа ушәахәац,
Сара, ашыжьтәи узаза!

* * *

Иахъантәарак аңхзы тәа ныцхьахәо,
Абар, сымшгғы хәлеит.
Амза аңтақәа ирнахо,
Тынч ажәҟанахь ихәнеит.

Арҟаш шәахәахуеит ишзахәо,
Аңх наҕ аңсы азеит.
Гәаныла насыцк сахьахәо,
Саргғы гәыңрак сыхьзеит.

Аңша спенңыр ишатәхәо,
Аңәа сшагазгғы сымбеит.

Сеидрушь хаицылар ибасхэоит!
Ацхэызба, цхызла бызбеит.

УАРАДА

Уарада – сара сбаагэара,
Сырхэыр, о, сыхэрыбгъыц!
Санацыло шыжъза ашара,
Сымца еикэызтцо скэиц.

Уарада, изырлашо сгэара
Слахтыра, сыблақэа рчыц.
Салызго амш еикэара,
Игэылызхуа сышэтыцқэа ҫыц.

Уарада, сгэыгра, сынхара,
Ацёкыара иавымшэо схыц.
Сшьамдгъыл сымазкуа даара,
Уи ашэа амч уазхэыц!

Уарада, сыбла лашара,
Слашэхоит, о, уанысцэыз!
Уарада, еиҫа сгэы ацхара,
Сашэақэа рашэа, ушьтыц!

* * *

Сгэалақэа, схъаақэа рыхеыгас,
Счамгэыр, арахэыцқэа сырхиоит.

Сусқәа ишәыстоит хыңеыгас,
Шәхьаақәа шәара ишәызхоит.

Цсыуала аганаң сахьгылаз,
Цьоукы стагоушәа сырбоит.
Ирымаскуам, рдурагы рымаз,
Ргазара шыңырбо збоит.

Сықаз, сымшқәа срылаз,
Есышыжь қиарак сыңшьоит.
Уигы насыңны исымаз,
Амачгы насыңс исшьоит.

* * *

Макъана исыргылом акәап,
Сқәад абжагы шкәакәоуп.
Игоит абжы акаңқап,
Ех, ашьхақәа срызгагоуп!

Еиҥа сышьхақәа срызцап,
Уахь сымҕахәастақәа нагоуп.
Сырҕашқәа уақа срызцаап,
Сзышьтоу сыңкәынра хагоуп.

Иңәыртцп иеырбо абғаб,
Аңшзара, о, игәытгагоуп!
Иеырбап хазы ақәасаб,
Ахьча иңырынгыңы цсыршьагоуп.

Истѣахит сықѣра акѣалап,
Сымѣа ашьхарахь инагоуп.
Шѣахѣампшын исхытѣуа амақътап,
Сыцкѣыноуп макъана, сѣагъоуп!

Макъана исыргылом акѣап,
Сқъаад абжагъы шкѣакѣоуп.
Игоит рыбжы акапқап,
Ех, ашьхақѣа срызгагоуп!

АН ЛГѢЫГРА

*Сѣыза, ажурналист Владимир Қапба
ицкѣын зайѣы Алмас игѣалашѣара иазыскуеит*

Гѣара зқѣым уи лыхѣра,
Ашьыжъ еипш иѣыцуп.
Псышьа змам лгѣыгра,
Лымшқѣа ирыцуп.

Далоуп лыцкѣын лхѣыцра:
«Уи дѣамхазеит – ихѣыцуп».
Лгѣыгра ацсы шахымѣтра,
Ипытуеит, ишѣтыцуп.

Ан илхашѣтит лықѣра,
Дқѣыпшуп, лхѣыцгъы длыцуп.

Уи ихатцара ушанықәра,
Аха хабарда дызуп.

Ацсы тоуп лгәыҭра
Ацсы тоуп, ылыцуп:
«Иеы игазар зыжәра?
Ма дахыыҕам – пхызуп».

Лгәыҭра лгәы иштымтҭра,
Лгәы гәыҭрала ирысуп.
Дааир, агәыргъара, ахысра...
Нас ачара ду лусуп.

Дазыцшуп лычкәын ицәыртҭра,
Аапынроуп, илацәажәо жәтдысуп. –
«Ан, ацшра бшаҕәымтҭра,
Бычкәын ажәтцарақәа дрыцуп».

Ғъара зқәым уи лыхәра,
Ашьыжь еипш иґыцуп.
Ҷсышьа змам лгәыҭра,
Лымшқәа ирыцуп.

АХӘЫХӘҚӘА

Ҷаҕа инытцакшо рҶыцқәа,
Рхәы рымтцоуп меигзарах.

Ирызтада ача рыцқәа?
Уи дысныхәауеит еиҭах!

Иҕыхоит сгәы амца кәицқәа,
Зны еипшхахьаз ахахә.
Иахкәыблаазар ацәгәа-мыцәгәа,
Азәы қалалрак даназхьахә?

Шәара, ахәыхәқәа, сара схәыхәқәа,
Ишәызтада ашьыжь шәхәы?
Сара уажәы Анцәа сызихәо? –
Имызааит уигьы иҕатцахәы!

Есымша ҳацәыхароуп аныхәа,
Агәы лашә мҕытрақәа ахьапу.
Аха сшәом аказы ҳәа,
Агәқәа қалалрала иантәу.

Цақа ианытқакшо рпыцқәа,
Рхәы рымтцоуп меигзарах.
Ирызтада ача рыцқәа?
Уи дысныхәауеит еиҭах!

* * *

Сашьтам, сфызә, хьзы-пшак,
Уатцәы шьхак ахь сыхәнызго.

Исыцроуп сара мца пшыак,
Есымша игэнызго, сыгэнызго.

Уацуп уара даеа пшак,
Еидаракгы уатцоуп иузымго.
Ишухэоз иахзеипшу бызшэак,
Укалеит узтаху урызхымго.

Ишьтухит игэыҕекаагоу казшыак,
Удэықәуп иацсамгы зырго.
Укалеит зынза омашэак,
Цьаргы ицэыргатэым дцэырго.

Икатцо аиашахь шыаҕак,
Умхэыцын – исоура, исцэырго.
Дхатцоуп, иакыз шыацхэак,
Аха уи амц зеацэызго!

Сашьтам, сшыза, хьзы-пшак,
Уатцэы шыхак ахь сыхэнызго.
Исыцроуп сара мца пшыак,
Есымша игэнызго, сыгэнызго.

СГӨАХӨАРА

Иамои шыыжыынза хайдхалар,
Артцукэа уаха ега рхэоит.

Ажәфән-тәца амтқан ҳацәхалар,
Аетәақәа ашәа дхархәоит.

Ашьхақәа ацстхәақәа рыбжьалар,
Ускан атхгьы хәашьуеит.
Шьыри, қәаршафык ныхтәалар,
Қыалак афнутқа еицхаршоит.

АДГЬЫЛ ХТЫСҚӘА

Рыдгьыл рыпшьон атцеицәа ршьала.
Ҳанрыжьуан ҳаргьы ҳацшьаны.
Ажәфән хәыцуан цшьаала-цшьаала,
Адгьыл хтысқәа цъашьаны.

Дылтәуомызт ан лыхшара,
Ицсы тоушәа дшьаны.
Исиааир хәа агәыцшаара,
Абгьы дгылан дшәаны.

Азәы дажәуан уа мышкала,
Нак ихцәы еикәаттәа шланы.
Икан цьоукы даеакала,
Агәымшәара рыцииизшәа шьаны.

Ахбыц ддухон еразнакала,
Дгылон игәышпы тхәаны.

Сшъа зует хәа иара итәала,
Ага дижәлон дыхәхәаны.

Сара дсымбеит уи хәтала,
Пхәызбак дыкәзаарын дхәаны.
Ишьны дрымылхит лнапала
Ларцыс иргоз дыткәаны.

Ацъынцъ хәтам хара аамтала,
Ихәтоуп шьала икәабаны.
Уи еикәхароуп зкышыкәсала,
Уаха имтәыуо ишьабаны.

* * *

Сбахчае сышәткәа сырхаштит,
Ашьхыцкәа рыба сыхылам.
Издыруеит, баргы сыбхаштит,
Сымшкәа гәыргъарак сызрылам.

Сгәыгра апырсал ланаштит,
Схәыцра ацәкәырцакәа срылам.
Сишь, сышәт хәычы еиҗашәтит,
Аха уигы усс исымам.

Амра ашәахәацкәа еиҗашәтит,
Башоуп быччацшь анрылам.

Сгәы акынтдытырақәа еиташәит,
Сашәақәа уаха мчы рымам.

Саапын зынрак ахь сеиташьтит,
Имшазо сытцхқәа цәа ахьрымам.
Сыңшуп, сыңшуп, сеитапшуп,
Назаза схәақәа стәахрыма?

УАХА

Илеиуеит икыдтәазан ақәа,
Уи ашәа суадахь ифналоит.
Итынчушь зегъы рыгәқәа?
Сара сыхәрақәа еималоит.

Ирнылоит амџақәа азқәа,
Иазәзәар аґыц цәа рхалоит.
Сызкәыхшоу исцәыгъыоу рыцсқәа,
Шәышьтақәа шәымџақәа ирынхалоит.

Ашәа рхәоит афонқәа рхыбқәа
Аџарқәа, акәарақәа еилалоит.
Амџа иқәу, хай, абаақәа,
Машәырда шәаштақәа шәырталоит.

Гәырғьарас исымоу уаха?
Жәџанахь амза-ґа халоит.

Исыпшаазшәа дунеик ацапха,
Сқәахкәеипш ацәа насхалоит.

СДОУҲА

Ипшьоу схәыштәара мца мырцәо,
Ихьча иахакнаҳау сырхнышьна.
Зны-зынла сгәыгра аныцәоу,
Сдоуха, схәыцра сазныжьла.

Стоурых адунеи иахытцәо,
Сыжәлар инырха тынчла.
Рымфа мфабжара еихымтцәо,
Насыпк рыдгбыл иахыжьла.

Ага игәыхәтәы дахьымзо,
Дшьахиттәны имфа даныжьла.
Улашала, сдоуха, уаакәымтцзо,
Агәқәа цхарак рызныжьла.

Икоумтцан ҳлахьынтца ҫыцәо,
Иазырха смилаҭ рыжәла.
Икалар ххәыштәара зырцәо,
Сдоуха, унеи, урыжәла!

* * *

Ҷада ипшуп азахәа,
Жәфәан агәашка ахы хоуп.

Аапын амра ашәәхәә
Ҷпуеит, саргыы сгәы цхоуп.

Дабацоишь апҳәызба дкахәхәә?
Алакә тацеипш дыцшзацәоуп.
Схәыцра лышьтоуп илхьыхәхәә,
Аха сқәыцшра харацәоуп.

Амра шәәхәәк санахәә,
Ҷаи, сыцкәыноушәә сеилкьоуп.
Кәицқәәк сгәы иантацха,
Аапын, суцҗыжәларц сыхиоуп!

Дунеик салоуп сынцәаха,
Иахьа рфаштцас сеилыххоуп.
Сгәы бташәазар бтахәхәә,
Еиҗа сымш еиқәырхоуп.

АМАТАНЕИРА

Анцәә, цшзала иаҳзырша,
Ақьиара ныкәызго зегьы.
Шәыламыс зык нахьшәырша,
Уи ныкәзымго, шәаргы.

Адунеи исзахьшыуам ашша,
Уи илшазом азәгы.

Ус ауп ҳшишаз ҳазша,
Апсҗазаара кашыррам ҷаргъы.

Ауафраз икартәон ашъа,
Уи рнаҗхон ҷьоукгъы.
Аешъа дишъит иашъа,
Ашъыцра мызит уеизгъы.

Сашътоуп акы есымша,
Схазы, – мап, акгъы!
Сҗыхар, атҗ анша,
Ауафра мызырц уатҗгъы.

СЫДГЪЫЛ

Сыдгъыл, усныхеит еиҗа,
Шәартарак җаҗхъа уанынахыс,
Наунагза еихаччо улакта, –
Атынчра, аизҳара аринахыс!

Иуламбацт уҗеицәа ршъа,
Җсоу инаркны Егры аахыс,
Укагәышъан абас есымша,
Иузаарымгоз иарбан хлымзаахс!

Игылагәышъоуп иахъагъы уацәа,
Урт зхылтцшътроу згәы уыразыз,

«Ипышәымҗын җадгьыл аңә» –
Бирақтас заҗәәқәә зғыцакыз.

Еитухит избоит, улақта,
Диит иахьа ахатарцыс!
Угәырғоит, ааи, нас, ишпа,
Ушьхақәә ажәәан ианаткакьыс!

Сыдгьыл, усныхәоит еита,
Шәартарак җаңхьа уанынахыс,
Наунагза еихаччо улақта, –
Атынчра, аизҳара аринахыс!

* * *

Иснаҗои сылахь еиқәыстар,
Умгәырған уаҳагьы сгәы!
Еиғьуп ашәәқәә аңыстар,
Ишссиру адгьыл ҳазқәу!

Скәышума? Сгазоума? Сарбану? –
Исызрылам ртакқәә аус,
Арақа акы згымхо дарбану.
Исымам азәы итәы збатәыс.

Иснаҗои сызхьымзаз сахьтәыуар,
Уашьта сныхшәазар ахәы.

Иахэом аамтагы аатгылар,
Ишлазар знык сахаы!

Скэышума? Сгазоума? Сарбану! –
Азхэыцра иацсамзар калап.
Урт реипш сыздыруа дарбану,
Саныкамло сашэақэа ирхэап!

* * *

Ақыта сыцшатлакэны салан,
Атцх акы иахсыркьон.
Иаха шэқэатца сынталан,
Уака бытцлақэа сыпкон.

Сқэаны слеиуан сеималан,
Слеиуан, сыцсы еикэыччон.
Бценцьыр акынтэи сыоналан,
Смацэысны бёацхэа скаччон.

Аха бара ацэа-хаа балан,
Ацэа-хаа балан, избон.
Сара еита бытцлақэа пко сгэаран,
Ашыжь слабжышны сырхыкэкэон.

* * *

Хэаак са сгэатца ианмырыр.
Сылабжыш иныламтэар ашыац.

Гәырғарак зыхъзу сымдырыр,
Исмыхъчар игыло адац!

Кәара ччак сыџуа сызмырыр,
Амшынгы сацәшәар нас,
Хпаражәк ихы исмырдырыр,
Еилазгар ажәйтәзатәи сцас,

Сасрыкәа дызустоу дсымдырыр,
Җаңпаратгы дсымкыхыр хяас,
Икалоит сара зегы здырыр,
Аха исхаштүеит схышьтра, сызлааз.

РИЦАКА

Сгылоуп ахракәа рыткаа,
Сгәыцракәа сгәатца иташуп,
Ритца, Ритца! Ритцака! –
Ашьхақәа сыпхьоит, ицшуп.

Арџашқәа ирасхәоит сымаза,
Сгәатцаҗ схәыцрақәа тәахуп,
Ах, изыцсоузеи, гәышьаза,
Уажәы амтәыжәџақәа стахуп.

Амза ахаҗы цагъаза,
Ашәахәақәа рыхәда иахшьуп,

Ех ашьхақәа, ашьхақәа,
Шәґацхәа уеизгы схаычуп!

Дыцәам уи азиа атцака,
Аґстаа ддагәоуп, деихашәуп,
Сазынкылом сара ацакәа,
Ритца уи ахықәан дыцшуп!

Сгылоуп ахрақәа рытцака,
Сгәыграқәа сгәатца иташуп,
Ритца, Ритца! Ритцака! –
Ашьхақәа сыцхьоит, ицшуп.

* * *

Петрарка сакәзам, Лаура,
Аха доуха мчык сышьтыхны сакуп,
Сацәшәахуам Франческо идура,
Жәеинраалак бзыскыр стахуп!

Баластом ажәфан ацсаатә еипш,
Адгылаґ бзиа бызбоит.
Аха сгәаґы уажәы ахахә еипш,
Акы сшаргәамтца збоит.

Итцуазеи исымфижьтеи жәеинраалак,
Сыкан амкәыбеипш, сгәы зегь тацәын,

Исныруамызт цыарантə сара цхарак,
Аха са сыцхара сгəафы итцəахын.

Салтцны сгылоуп сызлаз сдуinei хəашь,
Уи ахəблыхоуп иццышəны икацсоу,
Бабакоу, Лаура, џацхьа бызбарымашь,
Мамзаргы сгəыцра сгəатца итацсоу?

Петрарка сакəзам, Лаура,
Аха доуха мчык сышьтыхны сакуп,
Сацəшəахуам Франческо идурa,
Жəеинраалак бзыскырц стахуп!

* * *

Сара сыцсит бгəафы,
Сыказам уаха.
Аха бара сыцсрафы,
Ибымазам гəнаха!

Арыжəтə сазгаган есқынгы,
Иагьызжəуан сынтаха.
Исызгəамтеит саргы,
Дшыкалоз ацсцəаха!

Агəра згомызт уи мышкы,
Ишынцəоз са сыцсрала,

Шьта базхэыцла даеаки,
Ибхаршт уи гәанала!

Аха зны ус уеизгы,
Бгәалашәараҕ сҕыхар,
Истахуп ҕангы
Сыхьзала бнаҕыхәар...

Сара сыҕсит бгәаҕы,
Сыҕазам уаҕа.
Аха бара сыҕсраҕы,
Ибызам гәнаҕа!

* * *

Снылашәап ашыжь ашыац,
Сыпкышза сзаза цәыкәбарны,
Макыана атх мшазац,
Аетцәақәа реырзоит ихәмарны.

Сахыҕоу азәгы имбазац,
Маза аҕауа снаҕшәап,
Ашыжь аҕаскынқәа сыржәларц,
Сышлеиуа рыкәа сынташәап.

...Шәымтцаан сахыҕоу, сахьцаз,
Сыҕам, аҕаскынқәа сыржәит.

Сыңсы ауп назаза инхаз,
Аҳаскынкәа қяф дсыруеит.

* * *

Сықәуп амға инымтәо,
Шьта саауеит харантә,
Пшеи-фыртыни исысуа,
Сықәнакуа шақантә!

Сымға нтәеит хәа шысхәо,
Исахауеит цьарантә:
«Аергь ашәа иухәо.
Саркьоуп – умға убартә».

Издыруеит амға шнымтәо,
Уи атцыхәа збартә,
Мфамш, амға иқәло,
Уаргы усыхьзартә!

* * *

Шақантә исыбжяхьоузеи аеқәа,
Уртгы адәы иетцәа зтахыз.
Иахьагы среипцхьзуеит адәқәа,
Есымша сеышьтақәа зныз.

Иабақоу аеы уахьад збазом,
Зны сызныз амғақәа еималеит.

Сычкәынраггы шыта избазом,
Уиггы арашь еипш ибналеит!

* * *

Схы иастом шатарак,
Суафуп, сықәңоит.
Еита ҕаңарак, ҕаңарак,
Шьхакахь сыхәноит.

Сымға исзаңуп гәәхәарак,
Амра ахцәы сңоит.
Сгәыңра, уарггы уеыҳарак,
Схәыңрақәа цәқәыңоит.

Еита ҕаңарак, ҕаңарак,
Шьхацәқәакаҕ сыжәбоит.
Са сахықәу мға ҳарак,
Сышьхақәа ғырбоит.

Сышьтахь исыщым гәнаҳарак,
Анцәаггы сибоит.
Сеиеырбазар шьха ҳарак,
Бзиа ҳаибабоит.

Еита ҕаңарак, ҕаңарак,
Шьха ҳарак сазңоит.

Сызхалар, шыри, сєыхарак,
Уаҕа агəыграқəа ластоит.

Схы иастом шатарак,
Суаѳуп, сықəптоит.
Еита ҕаңарак, ҕаңарак,
Шьхакахь сыхəноит.

* * *

Ихкəазом сгəырѳа мшқəа рқəа,
Схəыщрақəа дəықəуп зхытратцас.
Сзыхькəаз здырыр, абаакəа,
Сразкы, сеигəйдтəо хылпатцас?

Исфазшəа аѳстаа лтцəақəа,
Сгəырѳа зрымой ныхəатцас?
Уажəы, сара сцəахəақəа,
Шəыгəра згоит ныхатцас.

Исхьыршыуаз цьоукы атцəағəа,
Сцəымгра ишатцоу иатцаз.
Исыцыз сыуаѳра ашəахəа,
Снеилап еита хатцатцас.

Исеишлап амѳан рлақəа,
Цьоукы, згəы саламзо.

Ауафра ахъз ҳаракуа,
Ижәдыруз хъатрак сшаламзо!

* * *

Жәфангы еикәнажәазшәа акы,
Икыдтәан илеиуеит ақәа.
Анцәа дызхаштхьоу цьоукы,
Ауахәамахь снаргоит қәра.

«Уқәы, уаала, уццакы», –
Иркуп наӀ-аӀк снапқәа.
Сацәшәом ражәа атцакы,
Сыргоит сара сшыапқәа.

Срыбжъам сара Ӏ-мцакы,
Ӏ-иашак рзыхәан сықәуа.
СыӀканатц ирцәо-иаркуа,
Иашак сатцоуп сықъуа,

Сара ауахәамаӀ санқәы,
Иҳақым Ҳазшаз дызжъар.
Сазиашоуп сымфа сызқәу,
Сатцаз сиаша – сцъар.

* * *

УстәӀкәа бсыгәтасыргы ламысым,
Шәтыцтцас атцаа цәгъа сыцәхалоит.

Сбыхэоит, сгэы цқба бамысын,
Тдыстдас сгэыграқәа сыцәкьалоит.

Еиҥах сгәатца бынтысны,
Сгэы пшқа мҥарсны быбналоит.
Бхынхәуазар, игәхьаазгом, уи усым,
Макьана санышэоит, санаалоит.

Цьара адыдгьы хысын,
Афы ацыпхьқәа еилытцуа еилалоит.
Сшәеит хәа баша бымхәыцын,
Сгэы амацәыс анаалоит.

Устәкьа бсыгәтасыргьы ламысым,
Шәтыцтдас атцаацәгьа сыцәхалоит.
Сбыхэоит, сгэы цқба бамысын,
Тдыстдас сгэыграқәа сыцәкьалоит.

* * *

Сымш қяадтдас ишкәакәоуп,
Макьана шәытакгьы анымлац.
Еихызгарц истаху шыафак оуп,
Ипшуп амџақәа сызнымлац.

Бара, с-Сатанеи, бабакоу?
Ҷабтар, ачыхьқәа схьымзарц.

Сымѡа макъана иабаѡоу,
Ех, ирацѡоуп сызхъымзац...

Сара истаху мѡакоуп,
Сыда азѡгы дызнымлац.
Сара сызталогы штакоуп,
Макъана мышътацѡгъа дысцымлац.

Сымш къаадтцас ишкѡакѡоуп,
Макъана сымѡа санымлац,
Шыцѡык уаѡа длак-ѡакуа,
Дсықѡшѡар, исықѡшѡоит ахымѡас.

* * *

Ашьха ага танасит,
Изырцѡгъеи азынра абас?
Цъара аѡыграқѡа цсит,
Цъара иѡыхоит цшқатцас.

Хазы ахътагы тысит,
Ххѡыштаара цхами нас.
Хааттраѡ ашьашьалқѡа цсасиит,
Амрагъ цхахыр нас?

Сыбжы сышьхақѡа инарѡасит,
Исаѡаит ныѡбжыны аѡак.

Сразѣи сымши еигэныѡит,
Урт еицтадыршәуам хтак.

Зны сызхымзоз сазыѡит,
Сынасың сахъзап хәа шытак.
Аха аңыг еиңш исцәыѡит,
Иахъа изырлашо штак.

Ашьха ага танасит,
Сынтәа хамкындоз хытак.
Гәыгра ґыхәак ааласит,
Саргы исзалоуп хәтак.

* * *

Илан ахымта дызгашаз,
Дахышышътаз иаргы дшыабон.
Арпыс дазықәңон аиаша,
Идгыл уи зегы абон.

Дыҕамызт игәтыха зеихәашаз,
Иѡызцәа ажәылара иңон.
Итдегы атцеира иахъзашаз,
Имшқәа абрака интәон.

Азныказ дгылеит иґыриаша,
Нас ґааитит... «стахоит,

Наунагза бзиа сызбаша,
Сышытахь сыпсадгьыл стынхоит».

Дырбеит урт амш анааша,
Ицсы тазшәа дыштан.
Амра хырқәакәо инаазшәа,
Жәәсанаә ацстхәакәа еиштан.

* * *

Сара цюукы рзы сапсаз,
Ус ауп ауаа еилызхуа.
Сара суаәра сапсаз,
Ламысуп сара сышытызхуа.

Стәыгра бгыцқәа капсаз,
Ахьяакәа рацәаз исыцрыхо,
Сапсаны сыдгьыл сапаз,
Иарбану нас исурхьуа.

Иахья счынчан сызбаз,
Ицагъан зхы шытызхуа.
Еицшхоит азы изтабаз,
Урт рсахья антысхуа.

Сажәа, есымша уразаз,
Ухәшәыз, стәы ансыхьуа.

Хнеилап, хтытны амацэаз,
Ауаѳра бираќтцас ишьтыхуа.

* * *

Сдунеи ахы сгэарпханы,
Сышнеиуа, ех, сацэызуеит...
Сымшќэа ахьцо еиханы,
Саргы даараза сархэыцуеит.

Сымшќэа збом ихааны,
Зынгы сцэа стадырзызоит.
Аѳстаагь дсышьтоуп деиханы,
Уеибамгар, башаза узуеит...

Исымоуп гэыграк еиќэханы,
Сымшќэа кэицќэак рцэыззоит.
Сгэыгра амца ѳахэаны,
Цъара сыпхарраны сцэыртцуеит.

Сымра ахаѳы тахэхэаны
Избом, лассы-лассы изуеит.
Схандеиуеит, смахэѳа еилхэаны,
Шьта арымзаа схытцуеит.

Сдунеи ахы сгэарпханы,
Сышнеиуа, ех, сацэызуеит...

Сымшқәа ахыцо еиханы,
Саргғы даараза сархәыцуеит.

* * *

Иахьагғы сыжәџан еилгом,
Стәырџа стәашә инылатәеит.
Сара ахьаа сузаргом,
Акырынтә ахы сылатәеит.

џызак, мап игәра згом,
Саншәартаз цъара дкылатәеит.
Гәнаҳарак уаҳа исзыхгом,
Сылабжыш ашъац инылатәеит.

Шьта исыцсыхәогғы збом,
Имаатуа гәашәқәак срылахеит.
Ацшатлакәқәа сара срызгом,
Аха стәы цәҳәырахеит.

Схьаақәа рызбахә сҳәазом,
«Ҳайуацәоуп», шьта ҳайшыцылахьейт.
Уеизгғы схы-стәы цазом,
Егъараан скаҳайт, сгылахьейт...

* * *

Жәџанаҕ ирхәыз ацсаатә,
Ацсра адгъылахь иаанагон.

Сыҕамызт аҕсы сахьзартә,
Сара агәырџа сагон.

Хысыбжык ааиуан ҕьарантә,
Ахысбжь аҕауаҕ изытуан.
Жәџанаҕ, исбартан абрантә,
Еиҕа аҕсаатәқәа ҕыруан.

БАГРАТ ИРАЗҖЫ

Жәа мыҕхәыкгы сәалазгалом,
Иҕаҕхьа сажәагы лаҕәуп.
Иџазарахь зеггы зхалом,
Азәы дызхаларгы – разҕуп!

Зқьышықәсала аамта далоуп,
Уи хьзыла-ҕшала деибаркуп.
Ихәыштәара алџа шхало,
Назаза имца еиҕакуп.

Дунеихаангы лада италом,
Баграт ииетҕәа ҳаракуп.
Иара мбакәа амза шьталом,
Идоуха хьзыла ихьзыркуп.

Адунеиаҕ зегь аамталоуп,
Апоет иусқәа даҕакуп.

Уи ашәышықәсақәа деиталоуп,
Уи зқъышықәса датәуп.

Ацсабара зегь агәалоуп,
Ацсабара абла хтуп.
Ерцахәтцәкьа ажәа иалоуп,
«Баграт дузза даҳтахуп».

Жәа мыцхәыкгы сәалазгалом,
Иҟацхьа сажәаггы лақәуп.
Иҟазарахь зегь зхалом,
Азәы дызхаларггы – разқуп!

* * *

Еҳ ишлеит сахәы,
Абхәасеипш ибыбышза.
Аҳаҳаи итымкьааит бгәы,
Уи азыхәан сыцшза!

Мцацшәуп сыблақәа ирху,
Ианыруам сышлара сгәатца.
Хандеироуп есқьынагь сызҟеу,
Бтацшы ишықоу сгәатца!

Цхызла бышьтақәа сшырху,
Сҟыхар исыцралоит бымца.

Быркѣатц сырцъара иаѣу,
Сажәыма? Сафызоуп аихымца!

Иссируп адгъыл сызқәу,
Сеихытаруа сеипшуп абыца.
Зегъ башоуп сара сызѣу,
Сыбзиабара аныцәа!

Ех, ишлеит схахәы,
Абхәасеипш ибыбышза.
Аҳаҳаи итымк̆ааит бгәы,
Уи азыхәан, сыпшза!

* * *

Сдура царала иршәоит,
Сзыпсоу зегъ рыла икапануп.
Саагартә шыкоу сыршьоит,
Саагартә абакоу? Сыкәмалуп.

Санырбо апсышәас иччоит,
Ари – иртцахьоу нбануп.
Атакс сара сыпхашьоит,
Ускан рѣапхьа сцәыкәбаруп.

Нас сыпсахы еикәыччоит,
Сгәы к̆адыцъ, о, ишьашьалуп.

Ғаңхә сгәы еилыңхоит,
Сыдгьыл еиҗа ихалалуп.

Цюукы насыпла еикәаңхоит,
Рыңсы зыхтныртдогы малуп,
Мрак урт ирызкаңхоит,
Ихом, иңеуам рылу!

Аңстазаара абас еикәшоит,
Азәы дбеиоуп, егы – дгаруп.
Башаза сҗарны сыршьоит,
Сашәақәа аңғыхо – сҗәынтқаруп!

* * *

Имачымкәа ашықәсқәа схытдыр,
Саргы сыдгьыл санытдыр.

Еиҗа ашықәсқәа неилалар,
Саргы снышәынтра еималар.

Сызбахьюу дыҗамкәа зныкыр,
Ғаңхә аамҗа ду тыхыр.

Аңсынтәыла абҗа еитңахыр,
Алшарагы шдуззоу рбахыр.

Иңиар, ахәаақәа иртытдыр,
Сасра хашыңәа мҗахытдыр.

Ғатәла ғашәәқәә цәыртқыр,
Ғатәла ғацсуара шытытқыр.

Дцъашьатәым усқан азәғы,
Сцәыртцуеит, сыкоуп сарғы!

* * *

Иццакуеит амшын ахь азы,
Ахықәан хусқәа маншәалам.
Сымәа дацгылоуп азәы,
Итахуп сышытақәа еималар.

Цьоукы рөырзеит лассы,
Хусқәа акымзарак ззалам.
Амала, еизыргоит рыцсы,
Хажәәан цта хәашьк налам.

Иалышәшәоит жәәанахьтә асы,
Сызынра ахауа маншәалам.
Ибыбышза «ишәтуазар» сыхцәы,
Ишпазуеи, сышықәсқәа сырналап.

* * *

Иғәғәоуп схышытрағы даара,
Бғыжәтцас атцла-әа сәымшәеит.
Еилазгаз ахәмарра ацқара,
«Аиқәатцәа – шкәәкәоуп» – санымшәеит.

Измам сгәы җадыҗь җсшьара,
Атыхра ишашьтоу итымшәеит.
Иамтәом сгәыграгы апхара,
Амған аҗыҗьмақәа сырҗәымшәеит.

Сгәырға саҗылоит ашараз,
Сызну сымға сахымшәеит.
Ишьтысхыр атәымуаа рыҗқара,
Ускан сышьхақәа сырхымшеит.

* * *

Зегы ыкоуп, ҳдарым арақа,
Ахәыҗра, ахьаа агәырға,
Иузгозар, икыдтә уқәакәа,
Узҗәымҗу иухыгзоит азға.

Зегы ыкоуп арақа, зегы ықа,
Ағстаа акыр-кыр дыҗҗоит.
Мышкызны удәықәлар нарҗәықа,
Узырҗаз – усқан удырәхәоит.

Зегы ыкоуп арақа, зегы ықа,
Зны-зынла сгәыграқәа хәашоит.
Сгәеҗьуеит ахәылҗаз ағнықа
Уеизгы сиетҗәахә лашоит.

* * *

Амра ғызғазуеит еита,
Ахәылпаз иатынхо шәәпшыуп.
Ах, сыцстазаара, ҳагеита,
Ахаан инымтәәзо жәабжыуп.

Сдунеи еикәжәошәа агәта,
Сыблақәа ирху мцапшыуп.
Сацәшәарцу, мшәан, суахта?
Сразкы акәа старшәуп.

Испылоит ачыхь цәгъа, ақәа,
Зны асакарағы скаршәуп,
Уака бгәалашәара ашәахәа,
Сымш, бкасыштцас исхаршәуп.

Амра ғызғазуеит еита,
Ахәылпаз иатынхо шәәпшыуп,
Ах, сыцстазаара, ҳагеита,
Ахаан инымтәәзо жәабжыуп.

* * *

Саргы сгәалақәа рацәоуп,
Схахәы иацлоит ашлақәа,
Сыцәар цхызлагы истоуп,
Ауаа бжеикәа-бжашлақәа.

Ех, Аиаша, ухарацәоуп,
Итнахуеит амц хаблақәа,
Иахъала ацънышгъы дынцәоуп,
Ацъыка рхьишьуеит ҳахәрақәа.

Еита сымшқәа еикәатцәоуп,
Ҷыц рҶаархеит аптақәа,
Стәыгра зқъыцъара еихытцәтцәоуп,
Ари – слахьынтца аҳамтақәа.

СҶапхъа абаҳчара иатцәоуп,
Баша сшәытцоу, стәыграқәа?
Ех, амтәыжәџақәа цытцәтцәоуп,
Аацын иацу схәыцрақәа!

Ауаа бжеикәа-бжашлақәа,
Уеизгъы ирызшьуам сашәақәа!

* * *

Сыҕам сара сеихыжә-кәыжә,
Аацын матәала сеилаҳәоуп.
Сыцкәынра, укәицқәак сызныжъ,
СаштаҶ сҶеыхәа Ҷаҳәоуп.

Ицәажәоит сымш хрыжъ-хрыжъ,
Уи акы иазыцшуп.

Стапалар сызталоз азмышъ?
Гәыҫрак ашоура схашуп.

Сиижътеи сыздыруам итхьоу,
Иажәит ажәйтәзатәи хкәасқя,
Сышқакоу, мшәан, сышлахьоу?
Исылоуп ааңынра ашъа цқя!

КАБАРДА

Изрыбжьалом аамта аңарда,
Шъацқяк здақәа иртаныкәо,
Срызхәыцуеит хашьцәа Кабарда,
Саҫанеигы илныруеит шәшыкоу!

Ирныруеит убас сшъа, сда.
Адгылаф иахзымдыруа акшыкоу,
Сажәақәа цоит инасҫаба.
Хашьцәа, шәааигәара саныкоу!

Уца, харагы унеимда,
Аамта ду тыргы ушныкәо.
Кабарда, еита Кабарда,
Есымша схәыцрақәа зырныкәо!

Дгьыл ҫатқак ыкам, шәеимда,
Аңсны зегынцъара хәхьныкәо,

Арѡашкѡа еитархѡит инеимда,
Рашѡакѡа, шѡхатцара шыкоу!

Кабарда, еита Кабарда,
Ламысла патула иахзыкоу,
Ахѡракѡа, шыта шѡгешѡырда,
Егъхяхъуам хѡешъа дахъыкоу!

ААМТЕИ АХѢЫЦРЕИ

Хѡыцрак сдѡылнагеит адѡныка,
Асеигѡыдтцара хѡѡуп.
Сангъы дсыцхъом уаха аѡныка,
Сгѡатца агѡыргъара ташуп.

Таха сылтѡм Тыка, Тыка,
Асы сгѡыдылтцар лтахуп,
Саргъы сыкоуп, сыка сыка,
Сылцѡыбналошѡа саѡуп.

Уи лѡыза Тыга, Тыга,
Абар, апхзаша лѡашуп.
Дкыдыцсылоит лара сыбга,
Лан деихаччо дахзыцшуп.

...Саргъы сѡомашъ зны нарцѡыка?
Схѡыцуа сгыланы сыцшуп.

Сықәла Тыға, сықәла Тықа,
Икам... хәык акны ижуп.

Сыкагәышьоуп, сыка, сыка,
Аха сгәатцағ акы цсуп,
Иахьа сыка, уатцәы сыка,
Саргы абрака ссасуп!

Ҳ-ДЫРМИТ

Змилат назаза иакәлахаша,
Уи еипш усқан тцеи дымиин,
Ҳара хажәа, хара хашәа,
Ҳазкәыхшаша ҳа ҳ-Дырмит!

Мышьта зпылаз, мышьта бзиа,
Уи дангыла ҳға тцысит.
Икәиц иалтцит хбарбанцьяи,
Ишәхьаз ханакәқәа цсасит.

Дырмит хажәа, Дырмит хашәа,
Убзоурала ҳабла хтит.
Ҳтоурых шыказ еикәыхьшәашәа,
Ацсуаа ҳдацқәа ҳнархьыцшит.

Дырмит хажәа, ҳамра шаша,
Еипцынчыла ҳбахча шәтит.

Апсуеи апсшәеи шеипымхаша,
Агәра аңызга – сгәатца тәит!

Дырмит хтоурых, хгәйтгага,
Ихатдашыцуа рыхқәа цәхәит.
Уара удуура сацәымшәакәа,
Саргы иахьа ашәа зөит!

АХҚӘА

Сқәыпшра тҗла	3
«Ашықәсқәа, сқәыпшра мҗазырсыз...»	3
«Дунеи ссирын сыбла ихгылаз...»	4
«Амра сыччапшыны снағшәеит...»	5
«Схәыцрақәа наҕ иҗсаҕьеит...»	5
«Сара – сызҗаара дыргоуп...»	6
«Уеитҗамтәын, аҗыза, гәагла...»	7
«Ирывҗтаршәым сышьхақәа җҗацкгы...»	7
Иахьала	8
«Инеиуеит Бзоу еигҗш иҗышьқыр...»	9
«Бгәалашәара сыкәыршоуп хызатҗас...»	9
«Итҗегь исатәеишьар анҗәа...»	10
Адгьыл ахьаа	11
«Уигьы ианыруеит ишҗееим ххыпшәа...»	11
«Лашьҗарак иагәылҗхо җәашьны...»	12
«Имааноуп абжьы хәа ирхылтҗуа...»	13
Адацқәа	13
«Шаҕа аапынқәа сзынхәеи?...»	14

«Сықәымлозар сыхәрыбгъыцны...»	15
«Истынхо сыздыруам хъзы-пшас...»	16
«Салапшыр атыхәтәнтәи ссаат...»	17
Хдунеи атеатр	18
Аблақәа	19
«Саргы ихъантоу еидараны...»	20
Апша ҕыла	22
«Мышкызны сызталар уи абааш...»	22
Ахъаа	23
«Қәаршафдас хнықәбаны хашҕацо...»	24
«Ирылсхуеит ражәа бырлашқәа...»	25
«Ех, исцәызуашәа збоит...»	26
«Исзалои абри адунеи?...»	26
«Цьоукы аҕыцаз игәамтцуеит...»	27
«Зхытратдас ахъзқәа шытытцуеит...»	28
«Сызтатәом гыгшәыгдас атыора...»	29
«Гәалада аапҕынқәа мфасуеит...»	30
«Ҷадгъыл назаза ҳанбақәыз?...»	31
«Апша сышқа имфохытцит...»	31
Сыдгъыли схъааи	32
Сашәақәа зызку	33
Сыламыс	34
Абаллада	35

Уажәа азыхь ахь	36
Сыцсра	37
Атәамтдан	38
Ашәа	39
Амш ҕыц	40
«Сацәуеит саамта ашьалашьын...»	41
Ачкәынцәа	41
«Үеыҳарак, аоыза, уеыҳарак...»	42
«Сыдгьыл газеазуашәа збоит...»	43
Сымоахәаста	44
«Сымшкәа пара ғырпушәа...»	45
«Исылыхәхәо мағым, қәыцым...»	46
«Сыдгьыл ухәаакәа санрылтца...»	47
«Сатцоушәа исанажътәым гәнаҳак...»	47
Адура иашьтоу	48
Алымқәа	49
Уи ахатца	50
«Апқақәа цыруеит иласны...»	51
«Шәацәымшәан сыхъз аҳәара...»	51
Сразкы	52
Мирод Гәажәба игәаларшәара иазкны	53
«Үа Анцәа сшынықәра...»	54
«Нтцәара зкәымло ааҕынқәа...»	55

«Сахалап, нас, сахалап ататын...»	56
Сыгәтыха	57
«Апстазаара лассы-лассы хажьозар...»	58
«Уарада ахәоит Апһсынтәыла...»	59
«Иахьантәарак апхзы тәа ныпһыхәхәо...»	60
Уарада	61
«Сгәалақәа, схьаақәа рыхеыгас...»	61
«Макьана исыргылом акәапһ...»	62
Ан лгәыгра	63
Ахәыхәқәа	64
«Сашьтам, сөыза, хьзы-цшак...»	65
Сгәахәара	66
Адгьыл хтысқәа	67
«Сбаҳчағ сышәтқәа сырхаштит...»	68
Уаха	69
Сдоуха	70
«Ҷада ипһшуп азахәа...»	70
Аматанеира	71
Сыдгьыл	72
«Иснатои сылахь еиқәыстдар...»	73
«Ақыта сыпһшатлакәны салан...»	74
«Хьаак са сгәатца ианмырыр...»	74
Ритцака	75

«Петрарка сакөзам, Лаура...»	76
«Сара сыпсит бгәәҗы...»	77
«Снылашәап ашьыжь ашьац...»	78
«Сықәуп амҗа инымтәо...»	79
«Шақантә исыбжахьоузеи аеқәа...»	79
«Схы иастом шатарак...»	80
«Ихкәазом сгәырҗа мшқәа рқәа...»	81
«Жәғангы еикәнажәазшәа акы...»	82
«Устдәкьа бсыгәтасыргы ламысым...»	82
«Сымш қяадтас ишкәакәоуп...»	83
«Ашьха ага танасит...»	84
«Илан ахымта дызгашаз...»	85
«Сара цьоукы рзы спапсаз...»	86
«Сдунеи ахы сгәарпҗханы...»	87
«Иахьагы сыжәған еилгом...»	88
«Жәғанәҗ ирхәыз аңсаатә...»	88
Бағрат иразкы	89
«Ех ишлеит سخәәы...»	90
«Сдура ңарала иршәоит...»	91
«Имачымкәа ашықәсқәа схытдыр...»	92
«Иццакуеит амшын ахь азы...»	93
«Игәгәоуп схьыштрагы даара...»	93
«Зегы ыкоуп, ҳдарым арака...»	94

«Амра ғызғазуеит еиҫа...»	95
«Сарғы сгәлақәа рацәоуп...»	95
«Сыҫам сара сеихыжә-кәыжә...»	96
Кабарда.....	97
Аамҫеи ахәыцреи.....	98
Ҳ-Дырмит.....	99

Виктор Кирилл-ица Кәакәасқыр

Сқәыңшра ңла

Ажәеинраалақәа

Виктор Кириллович Кокоскир

Дерево моей юности

Стихи

Аредактор Ф. Бытәба
Акорректор Е. Адлеиба
Акомпииутертә виостка Н. Гәынба

Аформат 70x100 ¹/₃₂. Атираж 300.
Икатә. акь. бгь. 3,375. Инықә. акь. бгь. 4,39.
Ағатцаңка №

Ацсны Аҳәынҭқарра
АУН «Акьыцхь аоны»
Акәа, Ешба имәа, 168.